

**วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้น
พื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก**
SCHOOL ORGANIZATION CULTURES AFFECTING THE QUALITY OF STUDENTS
IN SECONDARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICES OF
PHITSANULOK EDUCATIONAL SERVICE AREAS

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์การและระดับคุณภาพนักเรียนตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์การและคุณภาพนักเรียนตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก และขนาดของสถานศึกษา และเพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เฉพาะโรงเรียนที่เคยสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวน 310 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัย พบว่า

1. วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก
2. สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน มีวัฒนธรรมองค์การไม่แตกต่างกัน แต่สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีวัฒนธรรมองค์การแตกต่างกัน ($p < .05$)

¹ นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

3. คุณภาพนักเรียนของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก อยู่ในระดับปานกลาง

4. คุณภาพนักเรียนของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน และมีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน ($p < .05$)

5. การแข่งขันทางวิชาการและด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นวัฒนธรรมองค์กรของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน โดยสามารถพยากรณ์ได้ ร้อยละ 35.4 ซึ่งวัฒนธรรมองค์กรทั้ง 2 ด้าน ส่งผลและสามารถพยากรณ์คุณภาพนักเรียนด้านความสามารถในการคิดและมีวิสัยทัศน์และด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ได้ร้อยละ 30.2 และร้อยละ 32.3 ตามลำดับ

Abstract

The research's purposes are studying of organizational cultural level and studying the student quality for acknowledged level in secondary schools at Pitsanulok. These study are used for compared the organizational culture and the student quality for acknowledgement in the secondary schools at Pitsanulok by separated by location and size of school which are deflexed the student quality.

The research's samples are 310 teachers who teach in the secondary schools at Pitsanulok which are governed by Department of General Education. The questionnaire, which is used to be tool in this research, is scale form for 5 levels. The statistic tools are the mean, standard deviation, variant with one tale and multiple regressions.

The result as the following;

1. High level organizational cultural in secondary schools at Pitsanulok.
2. The organizational culture are not different but the size has the effect for organizational culture ($p < .05$).
3. Medium level of student quality for secondary schools which are governed by Office of Basic Education Commission (OBEC).

4. The student quality depends on Office of Basic Education Commission (OBEC) and size ($p < .05$).

5. The competition and study course by using student to be center are the main factors which reflex the student quality. The forecast of student quality is 35.4 percentages. The forecast of student quality in vision and knowledge are 30.2 and 32.3 percentages respectively.

บทนำ

วัฒนธรรมองค์กร คือ วิถีชีวิตของกลุ่มคนในองค์กรหนึ่งๆ ที่ประพฤติปฏิบัติกันอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มคนนั้นๆ วัฒนธรรมองค์กรที่ดีจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะทำให้องค์กรสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและยั่งยืน หน่วยงานใดมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีแทบจะไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องใช้กฎระเบียบอะไรมากมาย ทั้งนี้เพราะทุกคนรู้ว่าตนควรจะทำอะไรที่ทั้งเป็น ประโยชน์ต่อตน ต่อเพื่อน ต่อผู้บังคับบัญชา ต่อลูกน้อง ต่อหน่วยงาน ฯลฯ ทุกคนมีจิตสำนึกของตนเองที่จะเสียสละ ใฝ่รู้ ขยันขันแข็ง สามัคคี อาจกล่าวได้ว่าถ้ามีวัฒนธรรมองค์กรที่เป็นฝ่ายธรรมะย่อม นำความเจริญและสงบสุขมาให้ แต่ถ้าเป็นวัฒนธรรมฝ่ายอธรรม มีแต่ความเห็นแก่ตัว เกียจคร้าน ขาดงาน น้อยๆ เอาเปรียบผู้อื่น ขอผลประโยชน์ส่วนตัวมากๆ เบียดบังทั้งเวลาทำงานและทรัพยากรของหน่วยงาน เล่นพวก เอาดีใส่ตัวเอาชั่วใส่ผู้อื่น ฯลฯ ก็ย่อมนำความย่อยยับล่มสลายมาสู่หน่วยงาน หรือแม้แต่ชาติก็ ล่มสลายได้ การสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีจึงมีความจำเป็น ชุมชนใดเห็นว่าการโกง การเอาเปรียบกัน เป็นสิ่งน่าอาย เป็นสิ่งที่ทุกคนไม่ยอมรับ เป็นสิ่งผิด เป็นสิ่งที่ไม่ควรกระทำ คนในชุมชนนั้นก็ย่อมเป็นคนดี ตามที่ชุมชนกำหนด ชุมชนใดเดือนหนึ่งมาทำงาน 1 วัน แล้วยังได้ 2 ขึ้น เพราะเส้นใหญ่ ทำดีไม่ได้ดี แล้ว เป็นที่ยอมรับกัน สังคมนั้นก็ย่อมมีแต่เลวสิ่งๆ กระทั่ง แรด มีแต่กฎระเบียบที่ไม่มีใครปฏิบัติ มีแต่การสร้าง ภาพลวง และยังเป็นหน่วยงานด้านการศึกษาที่ต้องสอนคน หน่วยงานที่ต้องบริการคนเจ็บป่วยด้วย คุณธรรม โดยเฉพาะคณะที่สอนทางด้านการแพทย์ ท่านลองนึกดูว่าวัฒนธรรมองค์กรแบบไหนของ อาจารย์ทั้งหลาย ที่จะเอื้อต่อการสร้างศิษย์ที่ดีให้แก่สังคม ภาสิตโบราณกล่าวว่าแม่ปูเดินเช่นไร ลูกปูก็ ย่อมเดินเช่นนั้น (ธีระ ชุนแผ้ว, ม.ป.ป.)

วัฒนธรรมองค์การจะถูกหยั่งรากลึกในอดีตแต่จะถูกกระทบจากปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต แนวความคิดของวัฒนธรรมองค์การจะมีรากฐานมาจากมานุษยวิทยา วัฒนธรรม วัฒนธรรมองค์การจะเป็นการสะสมของความเชื่อ ค่านิยม งานพิธี เรื่องราว ตำนาน และภาษาพิเศษ ที่กระตุ้นความผูกพันภายในบรรดาสมาชิกขององค์การ บุคคลบางคนจะเรียกวัฒนธรรมองค์การว่าเป็น “กาวทางสังคม” ที่ผูกพันสมาชิกขององค์การเข้าด้วยกัน (สมยศ นาวิการ, 2543 หน้า 78)

องค์การมีลักษณะ มีบุคลิกภาพขององค์การเฉพาะแตกต่างกันไปแต่ละองค์การ ไม่มีองค์การใดเหมือนกันโดยสิ้นเชิง แม้จะทำหน้าที่เหมือนกัน องค์การมีวัฒนธรรมต่างกันจะส่งผลกระทบถึงผลงานขององค์การและคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อผลงาน และการทำงานของพนักงาน ดังนั้นการศึกษา ลักษณะนิสัย บุคลิกและพฤติกรรมในการทำงานของพนักงาน จึงต้องศึกษาและเข้าใจในวัฒนธรรมขององค์การด้วย (ธีระ ขุนแผ้ว, ม.ป.ป.)

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นขององค์การมีปัจจัยเบื้องหลังความสำเร็จที่สำคัญหลายปัจจัย ปัจจัยที่ไม่ค่อยมีการกล่าวถึงคือ วัฒนธรรมองค์การซึ่งเป็นปัจจัยผลักดันให้ องค์การขับเคลื่อนได้เป็นอย่างดี จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้้องค์การปัจจุบันเริ่มหันมาให้ความสนใจในเรื่องการสร้างให้เกิดวัฒนธรรมองค์การที่เข้มแข็งมากขึ้น เพื่อเป็นตัวแปรในการผลักดันไปสู่ความสำเร็จ (ผลิน ภู่อรุณ, ม.ป.ป.)

สำหรับในประเทศไทย การศึกษาวัฒนธรรมองค์การทางการศึกษายังไม่กว้างขวางและแพร่หลาย และปัจจุบันโรงเรียนมัธยมศึกษาี่มีคุณภาพที่แตกต่างกัน ดังนั้นการศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนจะเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาโรงเรียนให้มีคุณภาพได้

จังหวัดพิษณุโลกเป็นจังหวัดศูนย์กลางทางการศึกษาของภาคเหนือตอนล่าง ที่น่าจะมีการพัฒนารูปแบบการบริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่การบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน และได้จัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้ในระดับหนึ่งแล้ว แต่สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ซึ่งแบ่งออกเป็น เขต 1, 2 และ 3 มีพัฒนาการแตกต่างกัน ขนาดต่างกัน และตั้งอยู่ในพื้นที่ทางภูมิศาสตร์แตกต่างกัน จึงน่าจะมีวัฒนธรรมองค์การแตกต่างกัน และวัฒนธรรมดังกล่าวน่าจะส่งผลกระทบต่อระดับคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งอาจจะวัดได้จากตัวบ่งชี้คุณภาพนักเรียนตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของกระทรวงศึกษาธิการ หรือมาตรฐานการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ทั้ง 3 เขต ได้แก่ (1) การแข่งขันทางวิชาการ (2) การเน้นกฎระเบียบของโรงเรียน (3) พฤติกรรมเชิงสนับสนุนของครู (4) การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (5) ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง พร้อมทั้งศึกษาระดับคุณภาพนักเรียนตามการรับรู้ของครูเมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้วัดมาตรฐานการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ที่พบว่ายังมีปัญหามาก คือ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ และมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร และศึกษาความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมองค์การเหล่านั้น กับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียนในด้านผู้เรียนทั้ง 2 มาตรฐาน ที่พบว่าในภาพรวมของประเทศยังมีปัญหา โดยจำกัดขอบเขตเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เคยสังกัดกรมสามัญศึกษาเดิมในพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ตามการรับรู้ของครู
2. เพื่อเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพนักเรียนตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ตามมาตรฐานการประเมินภายนอก มาตรฐานที่ 4 และ 5
4. เพื่อเปรียบเทียบคุณภาพนักเรียนตามการรับรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก จำแนกตามเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก และขนาดของสถานศึกษา
5. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก

วิธีดำเนินการวิจัย

การทำการวิจัยครั้งนี้เป็นการทำการวิจัยเชิงปริมาณ โดยการสำรวจด้วยแบบสอบถามกับครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก

ประชากร ได้แก่ ครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เฉพาะโรงเรียนที่เคยสังกัดกรมสามัญศึกษา จำนวนทั้งสิ้น 1,617 คน

กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้สุ่มโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 310 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับที่ตั้งและขนาดของสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน มี 5 ด้าน จำนวน 30 ข้อ และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพนักเรียน มี 2 ด้าน จำนวน 30 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

วิธีการสร้างเครื่องมือ โดยศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดขอบเขตของเนื้อหาแล้วสร้างเครื่องมือขึ้นเป็นแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปขอคำปรึกษาและแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อรับความเห็นชอบ และนำไปทดลองใช้กับครูโรงเรียนวัดปากบ่อ สังกัดสำนักงานการศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) โดยการหาค่าอำนาจจำแนกสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.9720

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ดำเนินการวิจัยได้ขอความอนุเคราะห์จากทางบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ในการขอทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ผู้วิจัยเดินทางไปแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยติดสแตมป์แนบไปพร้อมกับแบบสอบถามแล้วจัดส่งคืนให้ผู้วิจัยมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการของสถิติด้วยคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเกี่ยวกับที่ตั้งและขนาดของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) การเปรียบเทียบวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ตามที่ตั้งของสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าเอฟ (F-test หรือ One Way ANOVA) แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' การเปรียบเทียบคุณภาพนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ตามขนาดของสถานศึกษา วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ค่าเอฟ (F-test หรือ One Way ANOVA) แล้วเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe' ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนที่ส่งผลต่อของโรงเรียนกับคุณภาพนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก วิเคราะห์ด้วยการหาค่าการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ในการศึกษาครั้งนี้สรุปสาระสำคัญของการศึกษาได้ดังต่อไปนี้

1. วัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก
2. สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน มีวัฒนธรรมองค์การไม่แตกต่างกัน แต่สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีวัฒนธรรมองค์การแตกต่างกัน ($p < .05$)
3. คุณภาพนักเรียนของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา ที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก อยู่ในระดับปานกลาง
4. คุณภาพนักเรียนของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน และมีขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน ($p < .05$)
5. การแข่งขันทางวิชาการและด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นวัฒนธรรมองค์การของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนโดยสามารถพยากรณ์ได้ ร้อยละ 35.4 ซึ่งวัฒนธรรมองค์การทั้ง 2 ชนิด ส่งผลและสามารถพยากรณ์คุณภาพนักเรียนด้าน

ความสามารถในการคิดและมีวิสัยทัศน์และด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ได้ร้อยละ 30.2 และ ร้อยละ 32.3 ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณรงค์ศักดิ์ ฤณอมศรี (2538, หน้า 134) ได้ศึกษาวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 พบว่าปัจจัยทางวัฒนธรรมโรงเรียนในแต่ละด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ เสนาะ มณีเพชร (2538, หน้า 124) ได้ศึกษาวัฒนธรรมการทำงานของศึกษานิเทศก์อำเภอเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 12 พบว่า วัฒนธรรมการทำงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 12 อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิบูลย์ ชูรินทร์ (2536, หน้า 67) ได้ศึกษาวัฒนธรรมการทำงานของผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพัทลุง พบว่า วัฒนธรรมการทำงานของผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่ข้าราชการครูทุกคนต้องปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ กฎ กติกาของโรงเรียน สิ่งเหล่านี้ได้รับการพัฒนาต่อเนื่องจนกลายเป็นจารีต ประเพณี ค่านิยมทางความคิด ความศรัทธาเชื่อมั่น ในบรรทัดฐานการปฏิบัติงานให้สำเร็จสู่เป้าหมายร่วมกันที่ทุกคนเข้าใจและพร้อมเพรียงกันปฏิบัติเป็นปกติวิสัย ด้วยเหตุผลดังกล่าว ทำให้พบว่าวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก อยู่ในระดับมาก

1.1 ด้านการแข่งขันวิชาการผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ส่งการบ้านนักเรียนเป็นประจำ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ จัดให้นักเรียนไปทัศนศึกษา สอดคล้องกับสมกิต บุญยะโพธิ์ (2547, หน้า 100) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ระดับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูและผู้บริหารโรงเรียนมีความตระหนักและเข้าใจตรงกันกับการกิจของโรงเรียนได้แก่ งานวิชาการ ทุกโรงเรียนจะพยายามปรับปรุงพัฒนางาน

วิชาการให้มีความเข้มแข็ง ครูอาจารย์ได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถเพิ่มขึ้นจากการเข้าร่วมประชุม
อบรม สัมมนา และเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริม
ความรู้ความสามารถให้กับนักเรียนเพื่อนำไปสู่ประสิทธิผลในการจัดการศึกษาและผลการแข่งขันทาง
วิชาการเป็นตัวชี้วัดความสำเร็จของสถานศึกษารวมทั้งช่วยเผยแพร่ชื่อเสียงของสถานศึกษาด้วย

1.2 ด้านการเน้นกฎระเบียบของโรงเรียนผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ กำกับให้นักเรียนมาถึงโรงเรียนก่อนเคารพธง
ชาติและกลับบ้านตรงเวลา และกำกับให้นักเรียนแต่งกายถูกต้องตรงตามกฎระเบียบของโรงเรียน ข้อที่มี
ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ได้แก่ เข้าสอนและเลิกสอนตรงตามเวลา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ถ้าทุกคนปฏิบัติตาม
กฎระเบียบของโรงเรียนแล้วจะทำให้การดำเนินงานทุกอย่างเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ซึ่งไม่สอดคล้อง
กับพรชัย เชื้อชูชาติ (2546, หน้า 72) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนกับ
ประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก พบว่า มิตินั้นกฎระเบียบ
อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนที่อยู่เขตในพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก เป็น
องค์กรที่มีค่านิยมและพฤติกรรมการแสดงออกลักษณะไม่อนุรักษ์นิยม ประเพณีแบบแผนการ
ปฏิบัติงานไม่มีระบบราชการควบคุม ทุกคนในองค์กรไม่ค่อยทำตามกฎระเบียบที่วางไว้อย่างเคร่งครัด
และไม่มีความรู้สึกที่ดีต่อกฎระเบียบและกฎนั้นๆ ไม่เคารพค่านิยมของระบบอาวุโสและอนุรักษ์นิยม จึง
ทำให้มิตินี้อยู่ในระดับปานกลาง

1.3 ด้านพฤติกรรมเชิงสนับสนุนของครูผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ได้แก่ ให้คำปรึกษาอย่างเต็มที่ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย
ที่สุด ได้แก่ ให้รางวัลกับนักเรียนที่ทำชื่อเสียงให้กับโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูผู้สอนมีพฤติกรรม
การเสริมแรงให้กับนักเรียนอย่างเหมาะสม ทำให้นักเรียนเกิดขวัญและกำลังใจในการศึกษาเล่าเรียน
สอดคล้องกับของวิลเมอร์ (Wilmer, 1993) พบว่า การให้รางวัลกับบุคลากรในองค์กร ควรพิจารณา
ความสามารถ ผลการปฏิบัติงาน คุณภาพของงาน หารองค์การใช้ยุทธวิธีการให้รางวัลตรงกับความ
คิดเห็นของบุคลากร บุคลากรจะคิดว่าองค์กรมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีคุณธรรม จะทำให้นักบุคลากรมี
ขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

1.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ใน
ในระดับมาก สอดคล้องกับประพันธ์ คหิทรพงศ์ (2545, หน้า 85) ที่ศึกษาพฤติกรรมความเป็นผู้นำของ

ผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในหมวดที่ 4 มาตราที่ 22 ว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้ให้ความสำคัญในด้านการบริหารการจัดการให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในลักษณะทั้งโรงเรียน ได้กำหนดแนวการดำเนินการของโรงเรียนและการดำเนินการของครูผู้สอนในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และให้ความรู้ความเข้าใจโดยได้จัดให้มีการอบรมสัมมนา การเผยแพร่เอกสารเกี่ยวกับแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้แก่โรงเรียนอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ

1.5 ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองผลการวิจัย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนมีส่วนช่วยพัฒนาคนให้มีคุณภาพหรือเป็นคนดีคนเก่งได้ เช่น การสอนให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ที่บ้านหรือนำไปใช้ในชุมชน ไม่ใช่สอนให้ท่องจำ ไม่ใช่สอนให้นำความรู้ไปสอบสอบแล้วก็ลืมหมด หรือการสอนให้นักเรียนนำความรู้ไปช่วยแก้ปัญหาในชุมชนได้ หรือการให้นักเรียนฝึกวิชาชีพในชุมชน การช่วยแก้ปัญหาในชุมชน การเชิญปราชญ์บุคคลในชุมชนมาให้ความรู้แก่ผู้เรียน ย่อมจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้กว้างขวางขึ้น หวน พินธุพันธ์ (2528, หน้า 106 - 108) ได้สรุปแนวทางในการรับความช่วยเหลือสนับสนุนจากชุมชนไว้ดังนี้ คือ โรงเรียนขอความช่วยเหลือและขอความร่วมมือจากชุมชน เมื่อโรงเรียนให้ความช่วยเหลือชุมชนแล้ว โรงเรียนก็ขอความช่วยเหลือจากชุมชนรวมทั้งการขอความร่วมมือจากชุมชนได้ คือ เป็นการช่วยเหลือซึ่งกันและกันนั่นเอง

2. สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน มีวัฒนธรรมองค์กรไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน แต่ก็มีโครงสร้างที่เป็นระบบราชการเหมือนกัน มีเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และหลักสูตร รวมทั้งการบริหารงานสถานศึกษาต่างก็มีระบบระบบบริหารราชการเช่นเดียวกัน ถึงแม้ความเจริญทาง

เศรษฐกิจและสังคมของโรงเรียนที่อยู่ในเขตเมืองจะแตกต่างจากโรงเรียนที่อยู่ในเขตชนบท แต่การจัดการศึกษาของโรงเรียนที่มุ่งเน้นวิชาการก็สามารถดำเนินการได้ตามศักยภาพของแต่ละโรงเรียน ข้าราชการครูของแต่ละโรงเรียนที่สังกัดพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกทั้งสามเขต มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ คือ มีความรับผิดชอบ มีความขยัน มีความกระตือรือร้น มีวิธีการพัฒนาตนเองและความมุ่งมั่นในการสอน รวมถึงวิธีการปฏิบัติงานคล้ายๆ กัน อีกทั้งประเพณี วัฒนธรรมในการดำเนินชีวิตของคนในชาติก็อาจมีผลทำให้วัฒนธรรมในการปฏิบัติงานคล้ายกันได้ จึงทำให้สถานศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน มีวัฒนธรรมองค์การแบบเดียวกัน สอดคล้องกับ สุภาศักดิ์ จันทร์วานิช (2533, หน้า 11) ที่กล่าวว่า คนกลุ่มหนึ่งก็มีชีวิตแบบหนึ่ง ต่างกลุ่มก็ต่างมีวิถีชีวิตและต่างพฤติกรรม วิถีชีวิตของคนที่คล้ายคลึงกันอยู่ในสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคมเหมือนกัน ทำให้วัฒนธรรม แบบแผนพฤติกรรมของคนคล้ายคลึงกันไปด้วย

ส่วนสถานศึกษาที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีวัฒนธรรมองค์การโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดกลางมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ งบประมาณ จำนวนบุคลากรจำกัด ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่มีความพร้อมด้านอาคารสถานที่ งบประมาณ มีบุคลากรจำนวนมาก มีความหลากหลายทางบุคลากร อีกทั้งมีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม ส่งผลให้โรงเรียนที่มีขนาดต่างกันมีวัฒนธรรมองค์การแตกต่างกันไปด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของอินชัย ชายสัก (2533, บทคัดย่อ) ที่พบว่า ปัจจัยด้านสภาพความเจริญของชุมชน มีอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อม ต่อคุณภาพการสอนของครูและขวัญกำลังใจของครู

3. คุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับวิรัตน์ ชื่นเยี่ยม (2546, หน้า 90) ที่ศึกษาการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และมาตรฐานคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า มาตรฐานคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนในโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี โดยภาพรวมมีผลน่าพึงพอใจในขั้นปานกลาง และสอดคล้องกับวรณิษฐ์ สุวรรณนิมิต (2544, หน้า 86) ที่ศึกษาบทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม พบว่า คุณภาพนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐมโดยภาพรวมมีผลน่าพึงพอใจในขั้นปานกลาง เนื่องจากในช่วงที่ผ่านมาการจัดการศึกษา

ของไทยประสบปัญหาหลายประการ ทั้งการจัดการเรียนการสอนไม่ได้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูนำสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนน้อย ขาดการแสวงหาความร่วมมือในการจัดการ ศึกษาจากหน่วยงานอื่น เป็นต้น ดังนั้น หน่วยงานทางการศึกษาต่างๆ จึงมีการปรับปรุง พัฒนาการ จัดการศึกษาโดยหวังว่าจะช่วยแก้ไขปัญหาคูณภาพของนักเรียนในทุกๆ ด้าน เพราะว่าความมีคุณภาพ ทางการศึกษาเป็นหลักประกัน เกียรติประวัติ ชื่อเสียงและค่านิยมของโรงเรียน

4. คุณภาพนักเรียนของสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาที่สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาต่างกัน และมี ขนาดต่างกัน มีความแตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความพร้อมของ สถานศึกษาที่มีความหลากหลายทางบุคลากร ผู้บริหารเห็นความสำคัญและความแตกต่างระหว่างบุคคล ในทักษะและวิธีปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียน พร้อมทั้งมีความยืดหยุ่นผสมผสานความแตกต่างใน รูปแบบและวิธีปฏิบัติแตกต่างกันในแต่ละบุคคล กล่าวคือการที่ผู้บริหารเข้าใจความแตกต่างระหว่าง บุคคลในโรงเรียน โดยรู้จักใช้บุคลากรในโรงเรียนให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ของโรงเรียน อีกทั้งในด้านอาคารสถานที่ งบประมาณ ความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้มีความแตกต่างกัน ส่งผลให้นักเรียนในแต่ละโรงเรียนมีคุณภาพต่างกัน สอดคล้องกับแนวคิดของกันยา สุวรรณแสง (2536, หน้า 80 - 102) ที่กล่าวว่าสภาพภูมิศาสตร์ของแต่ละท้องถิ่น มีอิทธิพลทำให้พฤติกรรมของคนในท้องถิ่นแตกต่างกัน เช่น ความกระตือรือร้น ความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ ความขยันหมั่นเพียร ความอดทน การใช้สติปัญญา ด้วยเหตุผลนี้ จึงส่งผลให้นักเรียน ในแต่ละโรงเรียนมีคุณภาพต่างกัน

5. วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนในด้านการแข่งขันทางวิชาการและด้านการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนด้านความสามารถทางความคิดและการมีวิสัยทัศน์ และด้านความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร สอดคล้องกับกุลฑริ พิกุลแกม (2551, หน้า 110 - 111) ที่ศึกษาการบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 พบว่า การบริหารงานวิชาการส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2 โดยภาพรวม อาจเนื่องมาจากการ บริหารงานวิชาการเป็นสิ่งชี้วัดคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษา ซึ่งจุดมุ่งหมายของงานวิชาการอยู่ที่การ ผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพ ให้มีความรู้ มีจริยธรรมและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ การบริหารงานวิชาการ นับว่ามีความสำคัญกว่าด้านอื่นๆ ทั้งนี้เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มี

ชัยพล กันศิริ

คุณภาพมาตรฐานและคุณภาพของสถานศึกษาจะพิจารณาได้จากผลงานด้านวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา เพราะงานวิชาการช่วยพัฒนาสติปัญญา ความนึกคิดของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนมีคุณค่าในสังคม ส่วนด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอนให้ประสบความสำเร็จและสามารถพัฒนาผู้เรียนในทุกๆ ด้านได้ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นตัวตั้ง โดยคำนึงถึงความเหมาะสมกับผู้เรียนและประโยชน์สูงสุดที่ผู้เรียนควรจะได้รับและมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ โดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างเต็มตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้ต่างๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเกิดการเรียนรู้ที่แท้จริง การให้นักเรียนมีโอกาสได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ เหมาะสม ส่งผลให้นักเรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง ได้รับประสบการณ์จริงซึ่งทำให้นักเรียนพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนควรให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกว่าจะเรียนอะไร อย่างไร และเมื่อไรหรือจัดให้ตรงกับความสนใจหรือความต้องการและความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้เกิดความรู้สึที่ดี และเกิดความกระตือรือร้นที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา โดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้จะช่วยให้ผู้เรียนได้มีการเคลื่อนไหวทางสติปัญญาหรือสมอง ได้คิด ได้กระทำโดยใช้ความคิด เป็นการใช้สติปัญญาของตนสร้างความหมาย ความเข้าใจในสิ่งที่เรียนรู้ได้ นอกจากนี้การให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย ทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะของผู้เรียน จะช่วยให้ร่างกายและประสาทการรับรู้ ตื่นตัว พร้อมทั้งจะรับรู้และเรียนรู้ได้ดีขึ้น ทำให้การพัฒนาผู้เรียนทุกด้านสูงขึ้นได้ ดังนั้นโรงเรียนที่มีวัฒนธรรมองค์การด้านการแข่งขันทางวิชาการและด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับมากย่อมทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพอันจะส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียนให้สูงได้ต่อไป ในทางตรงกันข้ามโรงเรียนที่มีวัฒนธรรมองค์การด้านการแข่งขันทางวิชาการและด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอยู่ในระดับต่ำ ย่อมทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพลดลง ส่งผลให้นักเรียนมีคุณภาพต่ำได้เช่นกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก ทุกด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการแข่งขันทางวิชาการ ด้านการเน้นกฎระเบียบของโรงเรียน ด้านพฤติกรรมเชิงสนับสนุนของครู ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ดังนั้นผู้บริหารควรที่จะพัฒนาและส่งเสริมวัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนมัธยมศึกษาให้อยู่ในระดับมากยิ่งขึ้น โดยผู้บริหารควรปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้นำ ปฏิบัติตนตามแบบอย่างมาตรฐานที่ควรยึดถือ เสริมสร้างกฎข้อบังคับ ปลูกจิตสำนึก สร้างค่านิยม หล่อหลอมค่านิยมยึดถือปฏิบัติอย่างจริงจัง กระตุ้นให้เกิดศรัทธา ผลักกำลังเข้าด้วยกัน ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรในโรงเรียนให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวัฒนธรรมโรงเรียน

1.2 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางได้แก่ มาตรฐานที่ 4 ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรองและมีวิสัยทัศน์ และมาตรฐานที่ 5 ผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร ดังนั้นโรงเรียนควรส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้สูงขึ้น โดยส่งเสริมสนับสนุนให้ครูผู้สอนใช้วิธีการหรือกิจกรรมที่ส่งเสริมและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างหลากหลาย

1.3 ผลการวิจัยพบว่า วัฒนธรรมองค์การของโรงเรียนด้านการแข่งขันทางวิชาการและด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการศึกษาทั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาจึงควรสนับสนุน ส่งเสริมในด้านการแข่งขันทางวิชาการและด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้มากที่สุดต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาวัฒนธรรมองค์การของหน่วยงานอื่นๆ เช่น สถานศึกษาของเอกชน สถานศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาโดยรวมต่อไป

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก

2.4 ควรศึกษาวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียนในสถานศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ระดับลึกหรือการจัดกลุ่มสนทนาและมีเอกสารข้อมูลนักเรียน อาจได้ข้อมูลที่ตรงกับความเป็นจริงกว่าการใช้แบบสอบถามเพียงอย่างเดียว

บรรณานุกรม

- กันยา สุวรรณแสง. (2536). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพมหานคร: อักษรพิทยา.
- กุลขีรี พิภพแกม. (2551). *การบริหารงานวิชาการที่ส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ณรงค์ศักดิ์ ธนอมศรี. (2538). *ปัจจัยทางวัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ธีระ ชุนแผ้ว. (ไม่ปรากฏ เดือน ปีที่เผยแพร่). *วัฒนธรรมองค์กร*. สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2549, จาก <http://e-learning.tapee.ac.th/index.php?mod>
- ประพันธ์ คชินทรพงศ์. (2545). *พฤติกรรมความเป็นผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ผลิน ภูจุฑา. (ไม่ปรากฏ เดือน ปีที่เผยแพร่). *วัฒนธรรมองค์กร*. สืบค้นเมื่อ 13 พฤศจิกายน 2549, จาก <http://thainews.prd.go.th/management/25.html>
- พรชัย เชื้อชูชาติ. (2546). *ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์กรโรงเรียนกับประสิทธิผลของโรงเรียนเทศบาลในเขตพื้นที่พัฒนาชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

- วรณิข สุวรรณฉิม. (2544). *บทบาทของคณะกรรมการโรงเรียนที่ส่งผลต่อคุณภาพนักเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.*
- วิบูลย์ ชูรินทร์. (2536). *การศึกษาวัฒนธรรมการทำงานของผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดพัทลุง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, สงขลา.*
- วิรัตน์ ชื่นเยี่ยม. (2546). *การศึกษาการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และมาตรฐานคุณภาพนักเรียนในโรงเรียนแกนนำปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.*
- สมกิต บุญยะโพธิ์. (2547). *การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สารนิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.*
- สมยศ นาวิการ. (2543). *การบริหารและพฤติกรรมองค์กร (พิมพ์ครั้งที่2). กรุงเทพมหานคร: บรรณกิจ.*
- สุภาวงศ์ จันทรวณิช. (2533). *ประสบการณ์วัฒนธรรมศึกษา. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.*
- เสนาะ มณีเพชร. (2538). *วัฒนธรรมการทำงานของศึกษานิเทศก์อำเภอที่บ่งชี้บรรยากาศของสำนักงานศึกษานิเทศก์อำเภอ เขตการศึกษา 12. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.*
- หวน พิณรุฬห์. (2528). *การบริหารโรงเรียนด้านความสัมพันธ์กับชุมชน. กรุงเทพมหานคร: อักษรบัณฑิต.*
- อินชัย ขายลัก. (2533). *อิทธิพลของปัจจัยคัดสรรทางการบริหารที่มีต่อคุณภาพนักเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 8. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, พิษณุโลก.*
- Wilmer, Larry Howard. (1993). *Organizational Culture Effects on Distributive Justice. Dissertation Abstracts International. 54 (12), 4510 - A.*